

Kunnan menettely pääomallainan myöntämisessä

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 14.12.2021 osoittamassaan kantelussa arvostellut Loviisan kaupungin menettelyä. Kantelija on pyytänyt oikeuskansleria tutkimaan, onko Loviisan kaupungin hallitus ylittänyt toimivaltansa päätöksillään myöntää A Oy:lle lyhennys- ja korkovapaita pääomallainoja. Hän pyytää myös tutkimaan, onko kaupunginjohtaja noudattanut virkavelvollisuuksiaan asiassa.

Kantelun mukaan Loviisan kaupunginvaltuusto ei ole hyväksynyt sellaisia periaatteita, joiden mukaan kaupungin hallitus olisi voinut päättää lyhennys- ja korkovapaan pääomallainan antamisesta. Kantelun mukaan sopimusta pääomallainasta ei myöskään ole tehty osakeyhtiölaissa edellytetyllä tavalla kirjallisesti.

Kantelussa pyydetään tutkimaan myös muita kantelussa tarkemmin esitettyjä kysymyksiä.

SELVITYS

Loviisan kaupungin selvitys on annettu 2.11.2022.

VASTINE

Kantelija on antanut vastineensa hankitusta selvityksestä.

RATKAISU

Selvitys

Loviisan kaupungin selvityksessä todetaan, että A Oy on täysin Loviisan kaupungin omistama tytäryhtiö. Kaupunginhallitus päätti 11.3.2019 myöntää A Oy:lle kolmen miljoonan euron suuruisen pääomailainan. Päätöstä korjattiin 25.3.2019 sekä 21.9.2020 siten, että myönnetty laina oli alkuperäisen tarkoituksen mukainen pääomailaina ilman korkoa ja lyhennystä. Kaupunginhallituksen päätökset ovat lainvoimaisia, eikä niistä ole tehty oikaisuvaatimusta. Kaupunginhallitus on antamansa selvityksen mukaan toiminut asiassa hallintosäännön mukaisesti. Vuosien 2019 ja 2020 tilinpäätökset on hyväksytty, eivätkä tilintarkastajat tai tarkastuslautakunta ole esittäneet huomautuksia asiasta.

Selvityksen mukaan A Oy:lle myönnetyistä pääomailainoista ei ole laadittu erillisiä lainasopimuksia, vaan ne on maksettu kaupungin täysin omistamalle tytäryhteisölle kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen päätösten pohjalta ja ovat todettavissa kaupungin ja A Oy:n kirjanpidosta.

Arviointi

Kuntalaissa (410/2015) säädetään kunnan ja sen toimielinten tehtävistä sekä päätöksentekomenettelystä.

Kuntalain 129 §:ssä säädetään lainan taikka takauksen tai muun vakuuden antamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavin vakuuksin tai vastavakuuksin. Tämä ei kuitenkaan koske osakeyhtiölain (624/2006) 12 luvussa eikä osuuskuntalain (421/2013) 12 luvussa tarkoitettua pääomailainaa.

Osakeyhtiölain 12 luvussa on säännökset pääomailainasta. Luvun 2 §:n 1 momentin mukaan sopimus pääomailainasta on tehtävä kirjallisesti. Lainaehdojen muutos tai vakuuden antaminen on pätemätön, jos se on 1 §:n 1 momentin vastainen.

Loviisan kaupungin hallintosäännön 81 §:n mukaan kaupunginvaltuusto päättää kaupungin konaisvarallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista. Kaupunginvaltuusto päättää lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä kaupunginvaltuusto päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista. Kaupunginhallitus päättää

lainan ottamisesta ja lainan antamisesta noudattaen kaupunginvaltuuston hyväksymiä periaatteita.

Loviisan kaupunginvaltuuston 21.11.2018 hyväksymässä talousarviossa 2019 on kolmen miljoonan euron suuruinen antolainojen määrän lisäys. Loviisan kaupunginhallitus on päättänyt myöntää A Oy:lle kolmen miljoonan euron suuruisen pääomalainan. Samalla kaupunginhallitus on valtuuttanut kaupunginjohtajan allekirjoittamaan lainasopimuksen.

Loviisan kaupungin selvityksen mukaan lainasopimuksia ei ole kuitenkaan tehty kirjallisesti, vaikka kaupunginhallituksen pöytäkirjan kirjauksen mukaan kaupunginjohtaja valtuutettiin allekirjoittamaan lainasopimus.

Osakeyhtiölain mukaan sopimus pääomalainasta on tehtävä kirjallisesti. Loviisan kaupunginhallitus on toiminut virheellisesti, kun kantelussa tarkoitettu pääomalaina on maksettu yhtiölle kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen pöytäkirjojen perusteella ilman kirjallista lainasopimusta.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Saatan Loviisan kaupunginhallituksen tietoon edellä esittämäni käsityksen siitä, että sopimus pääomalainasta olisi tullut tehdä kirjallisesti.

Kantelu ei muilta osin ole antanut aihetta toimenpiteisiini.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos

Outi Kostama